

4. Герлингхауз Г. Кинодокументалисты мира в битвах нашего времени / Г. Герлингхауз. – М.: «Радуга», 1986. – 360 с.
5. Гинзбург С. С. Кинематография дореволюционной России / С. С. Гинзбург. – М.: «Аграф», 2007. – 508 с.
6. Джулай Л. Н. Документальный иллюзион: отечественный документализм – опыты социального творчества / Л. Н. Джулай. – М.: «Материк», 2005. – 179 с.
7. Свилова Е. И. Дзига Вертов в воспоминаниях современников / Е. И. Свилова, А. Л. Виноградова. – М.: «Искусство», 1976. – 278 с.
8. Дробашенко С. В. Правда кино и «киноправда»: сборник / С. В. Дробашенко. – М.: «Искусство», 1967. – 355 с.
9. Кармен Р. Л. Героика борьбы и созидания. Заметки кинодокументалиста / Р. Л. Кармен. – М.: «Знание», 1967. – 64 с.
10. Малькова Л. Ю. Современность как история: реализация мифа в документальном кино / Л. Ю. Малькова. – М.: «Материк», 2006. – 188 с.
11. Муратов С. А. Документальный телефильм как социальное и эстетическое явление экранной журналистики: автореферат дис. на соискание уч. степени докт. филол. наук / Муратов С. А.; МГУ им. М. В. Ломоносова. – М., 1990. – 414 с.

Демчина Л.І.

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

СУЧАСНА СИСТЕМА

ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Основною умовою існування та розвитку суспільства є документно – комунікаційна діяльність, оскільки розвиток виробництва, збагачення соціальної пам'яті, нові досягнення матеріального та духовного життя неможливі без спілкування, обміну інформацією між індивідами.

Для суспільства як складної організованої системи життєво важливо закріпити певні типи соціальних взаємодій, зробити їх узгодженими, доцільними, які відбувалися б за певними правилами, були обов'язковими для соціальних спільнот, соціальних організацій, соціальних груп. Цій меті мають служити такі елементи суспільства, як соціальні інститути, що дають змогу створити міцну і стійку систему відносин між людьми у складному суспільному середовищі, сформувати соціальний порядок, необхідний для задоволення об'єктивних потреб щодо безпеки, збереження умов матеріального життя, соціальних благ, цінностей культури тощо [4].

Соціальну взаємодію в документально-інформаційній сфері забезпечують традиційні структури документально-інформаційних комунікацій (ДІК), утворюючи єдиний інформаційно – комунікаційний простір сучасності. Система документальних комунікацій (ДК) – це сукупність документів, відправників документної інформації (автор, видавництво), її споживачів (читач, слухач, глядач), професійних посередників (бібліотекарі, бібліографи, фахівці в галузі інформації і документації); виробничих процесів (створення, обробку, зберігання, розповсюдження і використання документів) і відношень між ними, зумовлених як внутрішніми властивостями системи, так і зовнішніми обставинами її суспільного функціонування [6, с. 120].

Документ є одним із основних джерел інформації, засобів і каналів соціальної комунікації та документальної комунікації як головної її підсистеми. Найбільш узагальненим є визначення документа з погляду теорії комунікації як каналу передачі інформації, в якому повідомлення передається в формі фіксування його на матеріальному носії. Документально повідомлення, будучи зафіксоване на речовинному носії, не змінюється з перебігом часу і не зникає, в цьому й полягає відмінність документа від інших каналів комунікації: телефонного, радіо, телевізійного чи усної комунікації. Документ постає перед людиною – споживачем інформації – як певна річ, матеріальний об'єкт. З погляду реципієнта саме цей об'єкт є джерелом інформації, бо він не завжди в уяві реципієнта пов'язується з особою комуніканта, який розпочав комунікаційно – інформаційний процес. З позиції реципієнта документ може сприйматися також як повідомлення, тобто як сукупність сигналів, знаків, що потребують декодування і мають перетворитися в знання, емоції, вольові дії у свідомості людини, що його сприймає. З позиції комуніканта документ може розглядатися не тільки як канал передачі інформації, але й як її передавач, або як приймач, як сховище переданої інформації [11].

Систему документально-інформаційних комунікацій складають, забезпечуючи її розвиток і функціонування соціальні інститути – бібліотеки, ЗМІ, редакції, видавництва, типографії, книгарні, книжкові палати, бібліографічні, інформаційні центри, музеї, архіви тощо.

Документально-інформаційні комунікації як складник соціальної комунікації (СК) певною мірою вивчали такі українські та російські вчені: В. О. Ільганаєва, О. П. Коршунов, С. Г. Кулешов, Н. М. Кушнарєнко, Г. В. Сілкова, В. В. Скворцов, М. С. Слободяник, А. В. Соколов, Ю. М. Столярєв, Г. М. Швецова-Водка та ін. [2; 3; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11]. При цьому можна виділити три основні аспекти вивчення документальної комунікації: 1) як наукового поняття, що має власну логічну змістову побудову; 2) як фрагмента об'єктивної реальності.

У широкому соціально-комунікаційному вимірі створення, усупільнення, розповсюдження, опрацювання, зберігання, використання документів у соціумі забезпечують ефективне функціонування соціальної комунікації в цілому та документальної комунікації як однієї з основних її підсистем, зокрема. При цьому якісний рівень соціальної комунікації та її основних підсистем значною мірою залежить від професіоналів-посередників книговидавців, книгорозповсюджувачів, бібліотекарів, бібліографів, інформаційних працівників, журналістів, архівістів, музеєзнавців і т.ін., завдяки яким набуває чинності системний зв'язок «автор – документ – посередник – користувач». Практично кожний із елементів системи документальної комунікації опосередковується діяльністю спеціально підготовлених професіоналів.

Усе вище зазначене свідчить, що документальна комунікація представлена в єдності її атрибутивної, функціональної і супровідної підсистем. В атрибутивній підсистемі ДК належне місце, на наш погляд, має посісти такий суттєвий елемент, як професіонал-посередник. У цьому разі атрибутивна підсистема ДК набуває такої елементної структури – «автор–документ–посередник–споживач». Ефективне функціонування системи документальної комунікації суспільства забезпечується, в першу чергу, узгодженою діяльністю посередників-професіоналів з документостворення, документорозповсюдження, документоопрацювання, документозберігання та документовикористання, що,

по суті, відповідає основним компетенціям професійної підтримки «життєвого циклу документа», успішне здійснення якого неможливе без належних супровідних засобів – діяльнісних, фінансових і матеріально-технічних.

Функціональна підсистема, спрямована на досягнення спільної професійної місії – повне й оперативне задоволення інформаційних потреб користувачів за допомогою первинних і вторинних документів різного змісту, типів і видів. У загальному соціально-комунікативному сенсі функціональна підсистема документальної комунікації – це, на наш погляд, професійне забезпечення «життєвого циклу документа», яке здійснюється через процеси документостворення, документорозповсюдження, документовідбору, документоопрацювання, документозберігання та документовикористання працівниками редакцій, видавництв, книжкових магазинів, книжкових палат, бібліотечно-бібліографічних, інформаційних, музейних, архівних установ тощо.

Супровідна підсистема свідчить, що якісне функціонування документальної комунікації в цілому та її основних складових значною мірою залежить від професійного і фахового вміння посередників ефективно застосовувати загальні і специфічні засоби і методи діяльності, базуючись на відповідних фінансових і матеріально-технічних ресурсах.

Отже, документально – комунікаційна система обслуговує без винятку всі сфери людської діяльності й має певну специфіку, а саме:

- основою документальної комунікації завжди є документ – зафіксована на матеріальному носіїв інформація (знання) для її передавання в часі і просторі;
- зв'язок «документ – користувач» є суттєвим, оскільки загальна соціальна функція всіх інституціональних структур документальної комунікації (видавництва, бібліотек, органів НТІ, інформаційно-бібліографічних служб, музеїв, архівів, ЗМІ і т.ін.) – створення, розповсюдження, опрацювання, зберігання та доведення до користувачів соціально значущої документованої інформації (знань);
- загальносистемним слід вважати зв'язок «автор – документ – посередник – споживач»;
- центральною професійною ланкою ДК є професіонал-посередник, який має володіти як загальнопрофесійними, так і спеціальними фаховими компетенціями.
- структурно документальну комунікацію складають три основні підсистеми: атрибутивна, функціональна і супровідна.

Список використаних джерел:

1. Демчина Л. І. Структурна єдність дисциплін документально-комунікаційного циклу в бібліотечній освіті / Л. Демчина // Вісн. Кн. палати. – 2007. – № 5. – С. 26-29.
2. Ільганаєва В. О. Бібліотечна освіта в контексті еволюції системи соціальних комунікацій: автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.08 / В. О. Ільганаєва. – К., 1996. – 44 с.
3. Коршунов О. П. Система документальних комунікацій (СКД) / О. П. Коршунов // Вестн. Моск. гос. ун-та культуры и искусств. – 2003. – № 2. – С. 121-126.
4. Кузьменко Т. М. Соціологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Т. М. Кузьменко. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/87440-zmst-ponyattya-sotsalnyi-nstitut.html>
5. Кулешов С. Г. Типологія наукових документів: історія та сучасний стан: автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.08 / С. Г. Кулешов. – К., 1997. – 46 с.
6. Кушнарєнко Н. Н. Документоведение: учебник / Н. Н. Кушнарєнко. – 8-е изд., стереотип. – К.: Знання, 2008. – 460 с. – (Вища освіта XXI століття).
7. Сілкова Г. В. Інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності / Г. В. Сілкова // Вісн. Кн. палати. – 1999. – № 3. – С. 15-16.

8. Слободяник М. С. До питання структуризації комунікаційних наук / М. С. Слободяник // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2006. – № 2. – С. 4-6.
9. Соколов А. В. Социальная коммуникация. Раздел 1. / А. В. Соколов // *Ретроспектива-70: Библиографический отчет* / науч. ред. С. А. Басов. – СПб.: БАН, 2004. – С. 15-75.
10. Столяров Ю. Н. О месте документоведения в системе наук / Ю. Н. Столяров // *НТИ. Сер. 1. Орг. и методика информ. работы*. – 2004. – № 6. – С. 1-3.
11. Швецова-Водка Г. М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; Г. М. Швецова-Водка. – Рівне, 2001. – 438 с. : іл.

Дубина С.І.

*студентка факультету філології та журналістики,
Науковий керівник: Ткаченко І.А.
кандидат філологічних наук, старший викладач,
Кіровоградський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

АПГРЕЙД ГАЗЕТИ «5 ПОВЕРХІВ»: СТАНОВЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОГО МОЛОДІЖНОГО МЕДІА

Об'єктом нашого дослідження є студентські видання: особливості дизайну видань, їх кольористика й відповідність концепції й змістовому наповненню, характер платформи розповсюдження публікацій, яка з друкованого вигляду переходить на електронний формат, почасти існуючи навіть одночасно і т.п.

Саме на виокремленні найкращих зразків студентської преси України, орієнтуванні на їх успішні ідеї та традиції виконання газетних видань загалом і базуватиметься редакторсько-видавничий процес створення й розвитку нового регіонального молодіжного проекту, що є предметом даного дослідження.

Аби охарактеризувати особливості функціонування студентських газет, ми здійснили контент-аналіз існуючих в Україні видань, що створюються у межах вищих навчальних закладів.

Найпоширенішим форматом існування студентської газети і надалі залишається друкований варіант [9-12, 19-20]. Паперове втілення мають абсолютно усі виокремлені нами видання. Вони відійшли вже від великих форматів, часто оформлюються графічно за законами та правилами журналів. Більшість видань сьогодні вже мають свої сайти, на яких можна переглянути архів останніх номерів газети [9-10, 20]. Якщо газетні видання не мають своїх електронних платформ, то є можливість переглянути PDF-версію газети або скачати її з інтернет – сторінки університету, факультету чи кафедри [11-12]. Використовуються також соціальні мережі, майже завжди це «Вконтакте» [19].

Молодіжні ЗМІ мають інформувати про важливі події, що відбуваються у ВНЗ, виховувати та об'єднувати студентів. Наукових досліджень у цій сфері небагато, а тим часом проблема потребує всебічного розгляду, бо такі ЗМІ – реальний механізм представлення інтересів студентства та захисту його прав.

Студентські редакції в Україні здебільшого видають друковану продукцію, а в Інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка реалізовані новітні студентські медіапроекти, зокрема кімнати високих технологій та на часі –